

KHK
Departement ABT
Campus GEEL

www.khk.be

Bijscholing :

**PROEFDIERKUNDE VOOR BIOTECHNICI
(Categorie B)**

Voorjaar 2010

Cursusopzet

Personen die werkzaam zijn in diensten waar proeven plaatsvinden op dieren bvb proefdierenverblijven of proefstations voor dieren moeten volgens een KB van 13/09/2004 in het bezit zijn van een door de federale overheidsdienst Dierenwelzijn & CITES geaccepteerd getuigschrift of diploma uitgereikt na een aangepaste opleiding.

Volgens het KB onderscheidt men 3 categorieën van medewerkers elk met een specifiek vereiste opleiding:

- **Categorie A** betreft medewerkers die instaan voor de bijzondere verzorging van de dieren. Hun taak omvat o.a.
 - Het routinematig verstrekken van de nodige zorgen inzake dierenwelzijn.
 - De gepaste voorbereiding van de dieren op dierenproeven
 - De controle op een optimale omgeving van de dierenDeze personen moeten met succes een specifieke opleiding gevolgd hebben van 25 uur of ten minste 3 jaar beroepservaring kunnen invoeren.

- **Categorie B** betreft medewerkers die actief deelnemen aan op dieren uitgevoerde proeven. Deze personen moeten met succes een specifieke opleiding gevolgd hebben van 40 uur of ten minste 5 jaar beroepservaring kunnen invoeren. Het opleidingsprogramma moet volgende items omvatten:
 - Noties van biologie, fysiologie en ethologie van de verschillende soorten proefdieren
 - Soorten, rassen en stammen van proefdieren
 - Technieken voor het vervoeren, manipuleren en immobiliseren van dieren
 - Technieken, methodologie en procedures die in de verschillende fasen van de dierproeven moeten worden gevolgd
 - Controle op de biologische parameters en op de validatie van de proeven
 - Principes en methoden m.b.t. plaatselijke en volledige verdoving
 - Basisprincipes van de heekunde en de steriliteit bij heekundige operaties
 - Principes en methoden m.b.t. euthanasie
 - Dierenwelzijn: studie van de behoeften en de evaluatie van de graad van stress, pijn, angst en onbehagen bij proefdieren
 - Controle op de verrijking van de omgeving
 - Controle op en identificatie van de belangrijkste ziekten bij proefdieren
 - Reglementering betreffende dierproeven: in België geldende wetgeving, ethische principes betreffende het gebruik van dieren in proeven
 - Ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven
 - Controle op de beheersing van de risico's: veiligheid van het personeel, zoonosen, allergieën en afvalbeheer

- **Categorie C** betreft medewerkers die de taak van proefleider op zich mogen nemen. Deze personen moeten in het bezit zijn van een universitair diploma en een aanvullend certificaat in de proefdierkunde. Dit certificaat kan uitgereikt na een opleiding van tenminste 80 uren.

Deze bijscholing verzorgt de opleiding tot het verkrijgen van het getuigschrift van 'Proefdierkunde voor biotechnici Categorie B'. Deze opleiding is erkend door de FOD Dierenwelzijn&CITES en opgesteld conform het KB van 13/09/2004 en de voorschriften van FELASA B. De organisatie is in handen van de opleiding bachelor in agro- en biotechnologie afstudeerrichting dierenzorg van het departement ABT van de Katholieke Hogeschool Kempen. Het programma met de nodige praktische schikkingen vind je verder in deze brochure.

Programmaoverzicht

(Bijlage VII bij KB van 14/11/1993

Minimale vereisten inzake opleiding voor personen die actief meewerken aan op dieren uitgevoerde proeven: personen die actief meewerken aan op dieren uitgevoerde proeven moeten een opleiding met toetsing van kennis gevolgd hebben die ten minste 40u studie moet omvatten)

Onderstaande onderwerpen komen in de cursus aan bod:

1. Historiek, regelgeving en principes van toepassing in de proefdierkunde

- Historiek
- Wetgeving en reglementering
- Ethische principes geldend bij gebruik van dieren in proeven
- 3 V's en het belang van minimaliseren van variabiliteit tussen dieren
- Alternatieven in de proefdierkunde

2. Genetica en fokkerij

- Begrippen over erfelijkheid en fokmethoden
- Stammen en nomenclatuur

3. GLP (Good Laboratory Practices)

4. Hygiëne en veiligheid

- Reiniging en desinfectie
- Ongediertebestrijding
- Afvalbeheer in een vivarium
- Preventie van ongevallen en ziekte in dierenverblijven en onderzoekscentra (allergieën, zoönosen, gevaarlijke stoffen en ioniserende stralen ...)

5. Huisvesting en verzorging

- Voorschriften bij het inrichten van proefdierverschikkingen
- Verzorging (voeding, drinkwater en mogelijkheden van bedding)
- Transportmogelijkheden
- Effecten van kooiverrijking

6. Dierenwelzijn, stress en angst

- Factoren die het welzijn beïnvloeden
- Inschatten en herkennen van pijn, lijden en ongerief
- Humane eindpunten
- Voordelen van trainen en socialiseren van proefdieren

7. Experimentele technieken en procedures

- Technieken voor manipulatie, fixatie en seksen
- Technieken voor staalnames
- Technieken voor het toedienen van stoffen

8. Anesthesie en analgesie

- Algemene principes en methoden

9. Euthanasie

- Regelgeving omtrent euthanasie bij proefdieren
- Methoden en correcte werkwijze

10. Basisprincipes heelkunde

- Preoperatieve handelingen
- Asepsie en steriliteit
- Hechtmaterialen en hechttechnieken

11. Fysiologie

- Basisbegrippen en inleiding in de fysiologie
- Fysiologie van de voortplanting bij proefdieren

12. Anatomie

- Anatomie van het ademhalingsstelsel
- Anatomie van het cardiovasculair stelsel
- Anatomie van het spijsverteringsstelsel
- Anatomie van het urogenitaal stelsel

13. Practicum anatomie

- Vergelijkende dissectie van proefdieren (rat, cavia, konijn)

14. Pathologie

- Overzicht vaak voorkomende pathologieën bij proefdieren
- Klinische observatie, herkennen pathologieën
- Microbiologische status bij proefdieren
- Impact van ziekte bij proefdieren
- Belangrijke zoönosen

15. Bijzonderheden per diersoort

Per diersoort worden onderstaande onderwerpen besproken.

- Meest voorkomende rassen en stammen
- Experimenteel gebruik
- Karakteristieken per diersoort
- Huisvesting en kooiverrijking
- Aandachtspunten bij verzorging

Besproken diergroepen:

- Hond, fret konijn en cavia
- Rat, muis en transgene muizen
- Vissen
- Amfibieën
- Varkens
- Runderen
- Pluimvee

16. Practicum

- Kennismaking met proefdierverslijf
- Kennismaking met experimentele technieken
- Kennismaking met verschillende disciplines binnen de proefdiersector

Examen en attest

Wanneer men alle lessen heeft gevolgd komt men in aanmerking om deel te nemen aan het examen. Indien het examen met positief resultaat wordt afgelegd, ontvangt men het getuigschrift 'Proefdierkunde voor Biotechnici (Categorie B)' conform het KB van 13/09/2004 en volgens voorschriften van FELASA B.

Dit getuigschrift is erkend door de federale overheidsdienst Volksgezondheid, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu afdeling Dierenwelzijn & CITES en stelt u als medewerker van een proefdiercentrum in regel met de huidige wetgeving.

Lesgevers

De lesgevers zijn deskundigen uit het werkveld:

Dierenarts S. Tielemans

Lector pathologie, farmacologie, proefdierkunde in de opleiding Bachelor Agro- en biotechnologie afstudeerrichting dierenzorg Katholieke Hogeschool Kempen.

Dierenarts Kleine huisdieren en bijzondere diersoorten

Lid van de Belgische Vereniging voor Proefdierkunde (BCLAS)

Prof. DVM C. Van Ginneken

Professor anatomie van de huisdieren, proefdierkunde aan de Universiteit Antwerpen.

Toezichthoudend dierenarts animalaria UA.

Lid ethische commissie voor dierproeven UA

Lid van de Belgische Vereniging voor Proefdierkunde (BCLAS)

Dierenarts P. Dierckx

Klinisch dierenarts afdeling Laboratory Animal Science van Johnson & Johnson Pharmaceutical Research & Development, Beerse.

Lid ethische commissie dierproeven van Janssen Pharmaceutica.

Lid van de Belgische Vereniging voor Proefdierkunde (BCLAS)

Dierenarts A. Verelst

Lector grote en kleine huisdieren in de opleiding Bachelor Agro- en biotechnologie afstudeerrichting dierenzorg Katholieke Hogeschool Kempen.

Dierenarts Grote en kleine huisdieren

Dierenarts K. De Ceulaer

Mandaatassistent vakgroep Anatomie en Embryologie Universiteit Antwerpen

Dierenarts Onderzoek en Industrie

Extra informatie

Voor extra informatie omtrent het programma, het attest, ed. kan je contact opnemen met

Dierenarts Sophie Tielemans

e-mail: sophie.tielemans@khk.be

Praktische informatie

Data

De bijscholing wordt gegeven gedurende 5 vrijdagen en een zaterdag in de periode februari tot en met mei telkens van 8.30u tot 16.30u.

Voor 2010 betreft het volgende data:

- Vrijdag 12 februari 2010
- Vrijdag 5 maart 2010
- Vrijdag 19 maart 2010
- Vrijdag 2 april 2010
- Vrijdag 30 april 2010
- Zaterdag 8 mei 2010 (Praktijkdag in proefdierverspreiden)

Examen: vrijdag 4 juni 2010

Plaats

- Katholieke Hogeschool Kempen – Campus Geel- Kleinhoefstraat 4 2440 Geel.
Tel: 014/562310 Fax: 014/584859
(routebeschrijving: www.khk.be 'Campus' Geel)
- Proefdierverspreiden Janssen Pharmaceutica, Beerse

Prijs

325 euro per persoon.

Inclusief cursusteksten, praktijkmateriaal, lunch en drank, examengeld

Inschrijvingen

Maximum 65 deelnemers.

Inschrijven kan door bijgevoegd inschrijvingsformulier volledig ingevuld (in DRUKLETTERS) op te sturen, te faxen of te e-mailen naar:

Katholieke Hogeschool Kempen
Bijscholing Proefdierkunde departement ABT
t.a.v. Hilde Huybrechts
Kleinhoefstraat 4
2440 Geel
Fax: 014/584859
e-mail: hilde.huybrechts@khk.be

Na ontvangst van het inschrijvingsformulier sturen wij u een bevestiging met factuur. Na betaling is de inschrijving definitief.

Schriftelijke annulering is mogelijk tot maandag 25 januari 2010. Nadien blijft de deelnameprijs integraal verschuldigd. Vervanging van deelnemer is mogelijk mits voorafgaande verwittiging.

Inschrijvingsformulier

Bijscholing "Proefdierkunde voor biotechnici (Categorie B)"

Februari – juni 2010

Naam en voornaam:
Privé adres:
Postnummer: Woonplaats:
Tel. :
E-mail:
Functie:
Geb. datum: Rijksregisternummer:
Diploma:
Aantal jaren ervaring met proefdieren:
Wenst zich in te schrijven voor de bijscholing "Proefdierkunde voor biotechnici (categorie B)".

Gelieve hieronder in het kort te motiveren waarom u de bijscholing wenst te volgen:

Datum: Handtekening:.....

Bedrijf/instelling:
Adres:
Postnummer: Plaats:
Tel. : Fax.:
BTW-nummer bedrijf:.....
Handtekening van het afdelingshoofd:

Facturatieadres: 0 Bedrijf/Instelling/Dienst 0 Privé

Gelieve het inschrijvingsformulier volledig ingevuld (drukletters) op te sturen, te faxen of te e-mailen naar: Katholieke Hogeschool Kempen

Bijscholing Proefdierkunde departement ABT
t.a.v. Hilde Huybrechts
Kleinhoefstraat 4
2440 Geel
Fax: 014/584859
e-mail: **hilde.huybrechts@khk.be**

Na ontvangst van het inschrijvingsformulier sturen wij u een bevestiging met factuur. Na betaling is de inschrijving definitief.

